

Postmottak EBY
v/Trond Skjolden

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liv Ingrid Kravdal, 69247559

Tillatelse til motorferdsel i Gressholmen-Rambergøya naturreservat - Oslo kommune

Fylkesmannen gir dispensasjon til gjenstående motorferdsel i Gressholmen-Rambergøya naturreservat med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er knyttet vilkår til dispensasjonen, blant annet at traséen ikke skal bli bredere enn den allerede er, og at det ikke skal kjøres flere turer enn det som er absolutt nødvendig. Eventuelle fremmede arter som dukker opp i kjøretraséen må bekjempes i 3 år etter endt arbeid. Kostnaden bæres av tiltakshaver.

Det er svært uheldig at vi ikke ble involvert på et tidligere tidspunkt da det viste seg at planlagt grusvei ikke kunne benyttes. Vi vurderer motorferdselen som er utført fram til nå å være et brudd på vilkårene i tillatelsen fra 2018. Vi viser til naturmangfoldloven § 69 om retting og avbøtende tiltak.

Bakgrunn for saken

Vi viser til mottatt redegjørelse fra Oslo kommune Eiendoms- og byfornyelsesetaten (EBY), datert 18.03.2020, samt vårt brev av 13.03.2020.

Den 14.08.2018 ble det gitt tillatelse til oppføring av toalett ved Kroa på Gressholmen. I vedtaket ble det ikke konkret gitt tillatelse til motorferdsel, men saksbehandler har gått ut ifra at det var den grusede veien øst for Kroa som skulle benyttes. På grunn av Vann- og avløpsetatens pågående arbeider med ny brygge og pumpestasjon, kunne de dessverre ikke bruke Kroas egen brygge som varemottak og landgang for maskiner og utstyr, og denne grusveien kunne dermed heller ikke brukes. Småbåthavna på andre siden av øya ble derfor valgt som alternativ løsning. Dessverre ble ikke dette avklart med Fylkesmannen på forhånd.

I redegjørelsen fra EBY står det at det ikke er gravd i kjøretraséen, men at det kun er kjørt oppå med beltemaskiner. På befaring 03.03.2020 stod det imidlertid en gravemaskin i traséen og planerte ut masser. Etter en telefonsamtale med representant for EBYs entreprenør Haandverkerne AS hørtes det ut som traséen hadde blitt planert ut som en forberedelse til å frakte inn tyngre kjøretøy. Uansett hva som er de faktiske forholdene i saken har resultatet blitt et 2,5 til 3 m bredt belte med

blottlagt jord. I følge EBY skyldes ikke denne bredden at maskinene er så brede, men at «Jorden tyter utover ved kjøring eller at det er fjell under og man sklir litt til sidene.»

Vi etterspurte også vekten på maskinene, samt hvor mye de skulle fraktes fram og tilbake gjennom verneområdet. Til det skriver EBY: «Det er gravemaskinen som veier 16 tonn. Vi måtte bruke såpass stor maskin for å klare pigging av fjell ved toalettbygget osv. Denne maskinen blir ikke beltet mye fram og tilbake. Det er masse forflyttings-maskinen som veier 10 tonn og går på gummi belter som kjører fram og tilbake. Det groveste arbeidet er så å si over. Det kan evt. brukes mindre maskiner ved tilbake fylling... rundt 5 tonn med gummi belter... dette er da et kostnads spørsmål hvis vi må finne andre maskiner. Vet ikke eksakt hvor mange turer vi trenger fram og tilbake fra lastebrygga i løpet av 3 uker. Det skal en del pukk masser fra brygga til Gressholmen kro. Vi regner med ca 14 dager maskin arbeid før støpe arbeider og rørlegging, så blir det liten pause før vi fyller tilbake masser rundt bygg / grøfter. Totalt 6 uker med maskinkjøring. Det vil også bli noe kjøring med ATV for transport av bygge materiell fra brygge til byggeplass. Denne transporten skal begrenses til et minimum». Videre skriver de at oppkjørte jordmasser skal planeres ut etter endt arbeid.

Selv om den største skaden allerede er skjedd mener vi gjenstående motorferdselen likevel må behandles som en dispensasjonssak.

Lovgrunnlag

Kjøretraséen går gjennom Gressholmen-Rambergøya naturreservat som ble vernet i kgl. res. den 02.10.1992.

Formålet med vernet er:

- å bevare et marint gruntvannsområde med tilhørende plante- og dyreliv for forskning og undervisning
- å bevare vokseplasser for særpregete og artsrike vegetasjonssamfunn på kalkrik grunn
- å bevare verdifulle geologiske forekomster
- å sikre spesielle forekomster av virvelløse dyr

I denne saken er det spesielt punktene 1 og 5 i verneforskriftens kapittel 4 som vil være sentrale. Under gjengis disse punktene.

1. All vegetasjon i vann og på land er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler. Nye plantearter må ikke innføres.

5. Motorisert ferdsel til lands og i bukta mellom Gressholmen og Rambergøya, samt lavtflyging under 300 m over reservatet er forbudt.

Fylkesmannen kan gi dispensasjon etter naturmangfoldloven (nml) § 48 dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig (eller dersom sikkerhetshensyn, eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig).

Det følger av nml § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Fylkesmannens vurdering

Dispensasjon til gjenstående motorferdsel

Nml § 8 sier at beslutninger som berører naturmangfoldet, skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Fylkesmannens kunnskap om verneområdet er basert på informasjon fra Naturbase, Artskart, forvaltnings- og skjøtelsesplanen for Gressholmen-Rambergøya og

Heggholmen, redegjørelsen fra EBY, samt erfaringen Fylkesmannen har som forvalter av området og tidligere gjennomførte befaringer i området.

Omtrent 25 m av kjøretraséen går gjennom en forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark (Gressholmen IV). Nærmere Kroa er det også registrert lodnefiol som er oppført som sterkt truet (EN) på rødlista. Det er også registrert bulmeurt (EN), aksveronika (VU), smaltimotei (VU), muserumpe (VU), nikkesmelle (NT), stjernetistel (NT) og smånøkkel (NT) i nærheten av traséen. Området er også kartlagt som levested for flere andre arter av stor og særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse. De fremmede artene syrin og russesvalerot vokser også langs traséen.

Fylkesmannen legger til grunn at det foreligger nødvendig informasjon om naturverdiene og tiltaket, og føre-var-prinsippet (nml § 9) tillegges liten vekt i denne saken.

I følge EBY er det meste grovarbeidet gjennomført, og nå er det omtrent 6 uker med arbeid igjen. Vi har vurdert om videre motorferdselen langs denne traséen burde stanses. Fordi det allerede er påført store skader på området, vurderer vi gevinsten for naturverdiene som liten dersom arbeidet avbrytes nå. Et alternativ der resterende arbeid utsettes, og heller fortsetter langs grusveien i øst på et senere tidspunkt, vurderer vi ikke som en bedre løsning. Etter vår vurdering vil ikke gjenstående motorferdsel påvirke verneverdiene ytterligere eller være i strid med verneformålet. Det må imidlertid settes vilkår til dispensasjonen.

Det er mye aktivitet på Gressholmen nå, og det er gitt flere dispensasjoner i området rundt Kroa de siste par årene. Vi mener likevel at det ikke vil medføre en uakseptabel økning av den samlede belastningen på naturverdiene (jf. nml. § 10) at de påbegynte arbeidene blir ferdigstilt, og at det kjøres noen flere turer på en allerede opparbeidet trasé.

Det vil settes vilkår til dispensasjonen, og kostnadene ved gjennomføringen av disse vilkårene må bæres av tiltakshaver, jf. nml § 11. Skulle det oppstå ytterligere miljøforringelse utover planlagte arbeider er det tiltakshaver som skal stå ansvarlig for kostnadene ved retting.

For å hindre ytterligere negativ påvirkning på naturverdier settes det blant annet vilkår om krav til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder og begrensninger i utstrekningen av berørt tiltaksområde og gjennomføringstidspunkt. Det vil også settes vilkår om avbøtende tiltak for å hindre spredning av fremmede arter. Traséen går gjennom områder med blant annet syrin og russesvalerot som er en stor trussel mot verneverdiene på Gressholmen, Rambergøya og Heggholmen. Disse artene kan spres og få bedre oppvekstvilkår som følge av kjøringen. Til den opprinnelige tillatelsen fra 2018 er det blant annet satt som vilkår om at fremmede arter skal bekjempes i årene etter gjennomført tiltak. Antall år er ikke presisert. Vi mener det er rimelig å kreve at det bekjempes fremmede arter i minst 3 år etter endt arbeid. Dette skal utføres av kompetente personer som kan identifisere fremmede arter i felt, og som vet hvordan de bør bekjempes mest mulig effektivt uten at dette har negative følger for øvrig vegetasjon. Kostnaden bæres av tiltakshaver jf. nml § 11.

Konklusjon – Etter vår vurdering vil motorferdselen som gjenstår ikke være i strid med verneformålet eller vil påvirke verneverdiene nevneverdig dersom vilkårene følges. Vi vurderer at vilkårene for å kunne gi tillatelse etter verneforskriften og dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt.

Vurdering av allerede utført arbeid

Dersom det ble søkt om å frakte inn maskiner og materialer via denne traséen, hadde vi sannsynligvis ikke gitt tillatelse til dette fordi det har påført nevneverdig skade på verneverdiene. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er sårbar på rødlista over naturtyper. Naturtypen er hotspot

for svært mange arter, inkludert mange truede arter, og naturtypen er under stort arealpress. Utbredelsen av naturtypen er snever, fra Grenlandsområdet i sør til Mjøsregionen i nord, men med hovedutbredelsen sin i kyststrøket rundt Indre Oslofjord. NINA skrev i en fagrapport at vi «ikke har en kvadratmeter å miste av naturtypen». Vi hadde sannsynligvis derfor krevd at arbeidene ble utsatt til grusveien mellom Kroa og kaia i øst kunne benyttes.

I vårt vedtak av 14.08.2018 ble det gitt dispensasjon til oppføring av toalettet, men med vilkår blant annet om at eventuelt rigg- og anleggsområde på land måtte avklares særskilt. Vi mener denne kjøretraséen som nå har oppstått faller inn under det vi kaller «anleggsområde» i denne sammenhengen, og at det dermed har skjedd et brutt på vilkårene i tillatelsen.

Nml § 69 sier at «Myndigheten etter loven kan pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven.» Videre står det at «Den som ved å overtre loven eller vedtak med hjemmel i loven forårsaker fare for forringelse av naturmangfoldet, skal sette i verk tiltak for å forhindre at slik forringelse skjer. Har forringelsen allerede inntrådt, gjelder plikten hindring av ytterligere forringelse og – om mulig – gjenoppretting av den tidligere tilstand for mangfoldet ved oppsamling, rydding, fjerning, planering eller andre egnede tiltak.» Det er allerede satt vilkår til dispensasjonen som skal sikre utbedring av skadene, og det gis derfor ikke et selvstendig pålegg om retting i denne omgang.

Vedtak

Fylkesmannen gir dispensasjon til gjenstående motorferdsel i Gressholmen-Rambergøya naturreservat med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Det er kun eksisterende kjøretrasé som skal benyttes, og traséen skal ikke bli bredere enn den allerede er. Det skal ikke kjøres flere turer enn det som er absolutt nødvendig.
- Det skal ikke etterlates dype hjulspor i terrenget etter endt arbeid. Utjevning må skje umiddelbart etter endt arbeid. Det skal gjøres med forsiktighet og ikke medføre at beltet med blottlagt jord blir bredere enn det er nå.
- Anleggsmaskiner skal være rengjort før de kjøres inn i anleggsområdet slik at spredning av fremmede arter unngås.
- Området skal ikke tilsås etter endt gravearbeid.
- Fremmede arter som måtte dukke opp i kjøretraséen skal bekjempes i minst 3 år etter endt arbeid. Dette skal utføres av kompetente personer som kan identifisere fremmede arter i felt, og som vet hvordan de bør bekjempes mest mulig effektivt uten at dette har negative følger for øvrig vegetasjon. Kostnadene skal bæres av tiltakshaver. Som et minimum skal syrin og alle fremmede uønskete arter med svært høy risiko og høy risiko på fremmedartslista bekjempes (eks. russesvalerot, kuletistel, kanadagullris, russekål).
- Arbeidene skal være avsluttet innen 15. juni 2020.
- Denne tillatelsen skal medbringes i felt og kunne forevises oppsyn og politi.

Fylkesmannen har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes nødvendige tillatelser etter annet lovverk, og Fylkesmannen vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29.

Klagen sendes til Fylkesmannen. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages,

årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn (e.f.)
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Liv Ingrid Kravdal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent